

Accountants moeten weer grijs en saai worden

Met individuele sancties redt beroepsgroep het niet. Vooral binnen grote kantoren zal ook de cultuur moeten veranderen.

De accountant, van oudsher een eerbare beroepsbeoefenaar, is van zijn sokkel gevallen.

De opeenstapeling van affaires en incidenten bij de vier grootste accountantsorganisaties (Big Four) heeft een diepe deuk geslagen in het maatschappelijk vertrouwen in de sector. De werkgroep Toekomst Accountantsberoep van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) legt de vinger op de juiste zere plek door vooral deze kantoren op te roepen om schoon schip te maken. Reputatieherstel voor het beroep is alleen mogelijk door oude waarden in ere te herstellen en nieuwe wegen te vinden om de toegevoegde waarde van accountants voor hun cliënten én de samenleving aan te tonen.

De hervormingsvoorstellen van de werkgroep worden gezien als het antwoord op de herhaalde kritiek van de AFM op de kwaliteit van de accountantscontrole bij de big four. Voor wie vroeger werden gezien als de beste jongens uit de klas, is het recente rapportcijfer een slag in het gezicht.

De werkgroep maakt duidelijk dat dit niet alleen te wijten is aan gebrekkige vaktechniek. Ook de cultuur en het gedrag binnen de grotere organisaties zijn mede debet aan het tekortschieten in de controletaak. De aankondiging van deze kantoren dat zware disciplinaire maatregelen zullen worden getroffen tegen de accountants die onder de maat presteerden, mag daarom niet betekenen dat zij als zondebokken de woestijn in worden gestuurd. Het gaat niet om incidenten die met individuele sancties kunnen worden opgelost, maar om een veel fundamenteeler probleem.

Alleen wanneer de grote kantoren helderheid verschaffen over de oorzaak voor dat probleem en hoe zij dit gaan oplossen, is herstel van vertrouwen mogelijk.

De werkgroep legt de focus op hervormingen van de firma's die optreden bij organisaties van openbaar belang (oob's) zoals beursgenoteerde bedrijven en financiële instellingen. Deze bedrijven hebben een grote maatschappelijke impact. Een deugdelijke controle door een externe accountant naar de juistheid van de financiële verslaggeving, vooral rond risico's die de continuïteit van de onderneming in gevaar kunnen brengen, is daarom in het directe belang van geïnstitutionaliseerde beleggers, particuliere aandeelhouders, werknemers, overheden en andere stakeholders.

Ook (semi)publieke organisaties zoals ziekenhuizen, woningcorporaties en onderwijsinstellingen hebben een brede maatschappelijke relevantie, mede omdat zij (ook) uit belastinggeld worden betaald. Daarom is het verstandig om de definitie van de oob te verruimen naar deze (semi)publieke instellingen en het controleregime te verzwaren. We hebben in recente jaren meer dan voldoende leergeld betaald door financiële risico's bij deze instellingen te onderschatten.

Het merendeel van de Nederlandse accountants is actief in het mkb en functioneert in een volledig andere context dan de oob-accountants. Voor het mkb is het aantal stakeholders beperkt en bovendien hebben zij vaak meer specifieke behoeften dan (alleen) de jaarrekeningcontrole.

Natuurlijk willen mkb-accountants eraan bijdragen om het vertrouwen in het accountantsberoep te herstellen. Maar van hen kan niet worden verwacht dat zij problemen oplossen die zij niet hebben veroorzaakt. Dat zou leiden tot onwerkbare maatregelen, onnodige lastenverzwaringen en een onwenselijke toename van wet- en regeldruk.

De ambachtelijkheid van het accountantsberoep moet centraal staan. De indringende vragen vanuit de samenleving bij de kwaliteit, onafhankelijkheid en integriteit van het vak is vooral een oproep aan accountants om weer te worden wie zij waren. Natuurlijk moeten accountants ook aan de slag met innovatie en dienstverlening die aansluit op nieuwe ontwikkelingen en de behoeften van deze tijd. Maar voor alles moeten zij de reputatie terugwinnen van een degelijke, betrouwbare en deskundige beroepsgroep. Dan maar een tikje grijs en saai.

Deze bijdrage is tevens geplaatst als opinie in het Financieele Dagblad van 2 oktober 2014.

Deel dit artikel

Marco Moling (1972) is eigenaar van Accountax Accountants & Bedrijfsadviseurs. Hij is daarnaast voorzitter van de Novaa.

Guus Ham is directeur van de Nederlandse organisatie van accountants en

accountantskantoren (Novak), de branchevereniging van mkb-accountants.

GERELATEERD

NIEUWS | 12 april 2021

'We moeten de rol van brede gesprekspartner weer oppakken'

In de controlepraktijk gaat veel aandacht uit naar compliance, het volgen van beroepsregels, toezicht en goed je werk doen. Maar de accountant heeft ook een verhaal... →

Arnout van Kempen

DISCUSSIE | Column | 09 april 2021

Audit quality en innovatie

Innovatie van de wettelijke controle is onmogelijk bij de bestaande regulering, meent Arnout van Kempen. →

NIEUWS | 09 april 2021

Enquête NBA over inzet forensische expertise bij de jaarrekeningcontrole

De Werkgroep Fraude van de NBA is een onderzoek gestart naar de inzet van forensische expertise binnen accountantsorganisaties. Een enquête hierover is uitgestuurd... →

NIEUWS | 08 april 2021

Kwartiermakers organiseren rondetafelsessies voor managers accountantskantoren

De twee Kwartiermakers toekomst accountancysector, Marlies de Vries en Chris Fonteijn, organiseren twee rondetafelsessies voor (senior) managers van accountantsorganisaties. →

NIEUWS | 05 april 2021

Busy Season Talks dragen bij aan openheid accountantsberoep

De reeks 'Busy Season Talks' over het accountantsberoep, elke dinsdagavond op gespreksplatform Clubhouse, kent inmiddels een vaste schare aanhangers. Editie #7 ging... →